

LÄNSSTYRELSEN KALMAR LÄN INFORMERAR

Kartläggning av kommunal tillsyn inom alkohol- och tobaksområdena 2005/2006 i Kalmar län

Kartläggning av kommunal tillsyn inom alkohol- och tobakksområdena 2005/2006 i Kalmar län

Meddelande 2007:02

ISSN 0348-8748

ISRN LSTY-H-M--2007/02 --SE

Utgiven av: Länsstyrelsen Kalmar län,
Ansvarig enhet: Rättsenheten
Författare: Lars-Erik Andervad, Erik Sandell
Handledare:
Omslagsbild:
Karttillstånd:
Foto:
Illustrationer:
Tryckt hos: Högskolans tryckeri, januari 2007
Upplaga: 150

Förord

I regleringsbrevet för 2006 och 2007 har länsstyrelserna fått i uppdrag att se till att kommunerna ökar tillsynen inom alkohol- och tobaksområdena.

Med anledning av uppdraget under 2006 beslutade Länsstyrelsen att i samverkan med länsstyrelserna i Kronobergs och Blekinge län genomföra en kartläggning av kommunernas tillsyn enligt alkohol- och tobakslagen. Kartläggningen genomfördes första halvåret 2006 genom en enkät till kommunerna. Uppgifterna gäller i första hand förhållandena under 2005 men i vissa avseenden speglas även förhållandena under 2006.

Länsstyrelsen konstaterar att tillsynen i betydande omfattning varierar mellan kommunerna. Stora skillnader finns även gällande tillsynsavgifternas storlek och konstruktion liksom gällande handläggning vid konstaterade brister. Tre kommuner saknar fortfarande alkohol- och drogpolitiska program. Arbetet pågår med revidering eller framtagande av nytt program i fem kommuner. Tillsynen gällande tobakslagen är lågt prioriterad.

Länsstyrelsen tackar kommunerna för arbetet med att besvara enkäten.

Det är Länsstyrelsens förhoppning att rapporten kan komma att användas som utgångspunkt för det fortsatta tillsynsarbetet och bidra till att arbetet utvecklas och förbättras. Förhoppningsvis kan rapporten även bidra till en ökad samordning gällande tillsynen av alkohol- och tobakslagen.

Kartläggningen har genomförts av länsamordnare Erik Sandell och socialkonsulent Lars-Erik Andervad.

Kalmar den 9 januari 2007

Stig Lindahl
socialdirektör

SAMMANFATTNING	2
INLEDNING	3
SYFTE	4
SERVERING AV SPRITDRYCKER, VIN OCH STARKÖL	5
SERVERIGSTILLSTÅND	5
Antal stadigvarande tillstånd	5
Antal tillfälliga tillstånd	5
TILLSYNSAVGIFTER	6
Grundavgift – stadigvarande tillstånd	6
Grundavgift – tillfälliga tillstånd	6
Avgifter – rörliga avgifter för stadigvarande tillstånd	7
TILLSYNSPLAN	10
STADIGVARANDE TILLSTÅND	11
Förebyggande tillsyn – uppgifter för 2005	11
Inre tillsyn – uppgifter för 2005	12
Yttre tillsyn – uppgifter för 2005	16
Samordnad tillsyn – uppgifter för 2005	16
TILLFÄLLIGA TILLSTÅND	17
Förebyggande tillsyn – uppgifter för 2005	17
Yttre tillsyn – uppgifter för 2005	17
Samordnad tillsyn – uppgifter för 2005	18
SERVERING AV OCH DETALJHANDEL MED ÖL	19
SERVERINGS OCH FÖRSÄLJNINGSTÄLLEN	19
Antal försäljningsställen	19
TILLSYNSAVGIFTER OCH TILLSYNPLAN	20
TILLSYN	20
TOBAK	21
Ansvariga nämnder	21
Tillsynsavgift	21
Antal föranmälda försäljningsställen	21
MILJÖER OCH LOKALER	22
Tillsynsplan	22
Tillsyn	22
KVALITETSSÄKRING	23
Rutiner vid tillämpningen av alkohol- och tobakslagen	23
ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKA PROGRAM	23
RÅD OCH STÖD	24
TABELLER	25

SAMMANFATTNING

Rapporten som följer kartläggningen av den kommunala tillsynen innehåller följande delar: **Stadigvarande tillstånd - Tillfälliga tillstånd - Servering av och detaljhandel med öl klass II – Tobak – Kvalitetssäkring – Alkohol- och drogpolitiska program – samt Råd och stöd.** I samband med tillsyn tillämpas olika former och kartläggningen gäller följande typer:

- *Förebyggande tillsyn:* här avses kontakter mellan kommun och tillståndsinnehavare som avser att alkohollagen och tobakslagen efterlevs av tillståndsinnehavaren.
- *Inre tillsyn:* här ingår granskning av uppgifter som tagits del av utanför granskningsobjektet.
- *Yttre tillsyn:* här avses granskning och kontroll av serverings- och försäljningsstället.
- *Samordnad tillsyn:* här avses olika former av tillsyn tillsammans med andra myndigheter. Då i första hand Skatteverket men andra samverkansmyndigheter kan vara Polismyndigheten, Räddningstjänsten och Miljönämnden

Uppgifterna som lämnats av kommunerna avser i första hand 2005 eller årsskiftet 2005/2006, med undantag av tillsynsavgifter och tillsynsplaner där aktuella uppgifter för 2006, tagits med i rapporten.

En kommunal tillsynsplan med skriftliga riktlinjer för tillsyn enligt alkohollagen och tobakslagen samt antagna riktlinjer för tillståndsgivning bereder väg för en fullgod alkoholpolitik i kommunerna. Dessa bör också ingå i ett av kommunstyrelsen antaget alkohol- och drogpolitiskt program för att en tydligare helhet på området ska råda. Programmet ger kommunen underlag för styrning av vilka områden som ska prioriteras samt vilka metoder som kan och ska användas. Exempelvis kan Ansvarsfull alkoholserving som metod ingå för att skapa en bättre alkoholkultur på serveringsställen i kommunen.

Försäljningen av öl klass II, har under senare år sjunkit kraftigt och som förklaring anges vanligtvis den ökade volymen av privatimporterad alkohol. Men tillsynen av detaljhandels försäljning av öl måste även fortsättningsvis vara aktiv då detta är en vanlig källa för alkoholdebut hos underåriga.

Ansvar för Tobakslagen delas ibland mellan olika nämnder i kommunerna och oftast är det Miljö- och byggnadsnämnden och Socialnämnden som är ansvariga. Tobakslagen står oftast i skuggan av alkohollagen och tillsynen enligt tobakslagen är ofta bristfällig.

Länsstyrelsen konstaterar att flera kommuner har ett pågående arbete med att utarbeta eller revidera sina alkohol- och drogpolitiska program. Länsstyrelsen rekommenderar att broschyren *Policy för prevention (Statens folkhälsoinstitut 2006)* används i detta arbete. Länsstyrelsen ser även fördelar i att alkohollagens tillämpning och tillsynsplaner tas upp i dessa program.

Länsstyrelsen konstaterar att stora skillnader finns mellan kommunerna gällande tillsyn enligt de båda lagarna. Angeläget är att de kommuner som saknar tillsyn eller har låg omfattning av tillsynen ökar insatserna inom detta område. Viktigt är även att rutiner finns för handläggningen när brister konstateras vid tillsynen.

INLEDNING

Definition av tillsyn

En enhetlig definition av tillsynsbegreppet saknas. Gemensamt vid olika beskrivningar är emellertid att tillsynen avser kontroll av rättssäkerhet och laglighet i enskilda ärenden och i verksamheter. Tillsynen ska relateras till av statsmakterna fastställda mål (*jfr s 33 i Ds 1995:50, Länsstyrelsens nya roll på alkoholområdet*).

Uppdraget

Länsstyrelsen har under senare år i regleringsbrev fått i uppdrag att se till att kommunerna ökar tillsynen över alkohol- och tobaksområdet. Ett led i att stärka tillsynen i länet är att kartlägga hur tillsynen bedrivs idag. Kartläggningen är en god utgångspunkt för att utveckla tillsynsarbetet.

Bakgrund

Alkoholkonsumtionen har ökat kraftigt sedan mitten av 1990-talet. Från 1996 till 2005 har den uppskattade totala årliga konsumtionen ökat från 8,4 liter ren (100 %) alkohol till 10,2 liter. Försäljningen på systembolaget har ökat men också restaurangförsäljningen samt resandeinförseln. Antalet serveringstillstånd har ökat konstant från 1985 då vi hade drygt 2000 stadigvarande tillstånd i landet till ca 9000 för närvarande. Kalmar län har relativt många serveringstillstånd vilket torde förklaras med turistströmmarna (totalt 423 tillstånd 051231). Samhällskostnaden för alkoholkonsumtionen uppgår till minst 20,3 miljarder kr (*rapporten Till vilket pris? – om alkoholens kostnader och hälsoeffekter i Sverige 2002, SoRAD 2006*).

Rökningen har minskat kraftigt i Sverige men trots det förblir tobaksbruket en av de största hälsoriskerna. I vårt land dör 6400 personer per år av sin rökning och närmare 500 personer dör av passiv rökning. Samhällskostnaderna för rökningen uppgick år 2001 till 26 miljarder kronor (*www.fhi.se*). För att kunna uppnå de folkhälsomål riksdagen antagit, som t.ex. att halvera antalet ungdomar som börjar snusa och röka till år 2014, måste det tobaksförebyggande arbetet fortsätta med samma kraft som tidigare.

Folkhälsomål 11

Folkhälsopolitiken i Sverige utgår från 11 målområden vilka alla fokuserar på samhällsfaktorer som påverkar folkhälsan. Olika aktörer i samhället på olika nivåer ansvarar för målen. Folkhälsomål 11 innebär att bruket av alkohol och tobak ska minska samt att samhället ska bli helt fritt från narkotika.

Aktörer och deras ansvar

Statens folkhälsoinstitut (FHI) utövar tillsyn inom alkohol- och tobaksområdet på central nivå. FHI följer upp den nationella alkoholhandlingsplanen samt tar fram information om alkohol och förebyggande arbete.

Alkoholkommittén är viktig i implementeringen av den förda alkoholpolitiken utifrån den nationella handlingsplanen. Kommittén samordnar förebyggande insatser på nationell nivå.

Länsstyrelsen ansvarar för tillsynen på regional nivå enligt alkohol- och tobakslagen. Som komplement till tillsynen har länsstyrelsen en uppgift att ge råd och stöd till kommunerna enligt de båda lagarna.

Kommunerna och polisen ansvarar för den direkta tillsynen på restauranger och andra serveringar. Kommunerna bör öka sin tillsyn främst gällande överservering och servering till underåriga. Tillsynen omfattar även åldersgränserna för servering och inköp av folköl.

Kommunerna har också den omedelbara tillsynen enligt bestämmelserna om rökfria miljöer (förutom arbetsplatser), 18-årsgränsen i detaljhandel med tobaksförsäljning samt butikers marknadsföring av tobak.

Förebyggande metoder

Under de senaste åren har flera rapporter publicerats gällande effektiva metoder för att förebygga skador av alkohol och narkotika. Metoder som har övertygande stöd för att ge positiva effekter på folkhälsan är hög alkoholbeskattning, monopol på detaljhandel, åldersgränser och låga promillegränser i trafiken. Ytterligare en primärpreventiv metod som givit effekter är en organiserad utbildning i ansvarsfull alkoholservering för restauranger åtföljt av tillsyn samt sanktioner för de restauranger som inte följer alkohollagen.

Tillsyn

Enligt proposition 2000/01:20 – Nationell handlingsplan för att förebygga alkoholskador - bör kommunerna komplettera eller upprätta alkoholpolitiska program som stöd för sitt förebyggande arbete. Däri bör ingå riktlinjer för serveringstillstånd och kriterier för när en ansökan ska avslås (alkoholpolitiska olägenheter). En plan för tillsyn av handel med folköl samt servering av alkoholdrycker bör ingå. Av propositionen framgår att alla tillståndshavare bör kontrolleras minst en gång om året, medan restauranger med ungdomlig publik bör kontrolleras oftare.

I proposition 2005/06:30 – Nationella alkohol- och narkotikahandlingsplaner –konstateras, med hänvisning till Alkoholinförelsetredningen, att kommunernas och länsstyrelsernas tillsynsverksamhet varierar kraftigt avseende både kvalitet och omfattning. Tillsyn är ett verkamt alkoholpolitiskt instrument och bör därför utvecklas och skärpas. Länsstyrelserna i Kronobergs, Kalmar och Blekinge län har därför initierat en kartläggning av tillsynen i länens kommuner. Resultatet ska ligga till grund för en tillsynskonferens, som planeras till våren 2007.

Metod och genomförande

Enkäten (se bilaga) rörande tillsynen inom alkohol- och tobaksområdet, varpå denna rapport baseras, har utarbetats i samarbete med Länsstyrelsen i Kronobergs och Blekinge län. Enkäten besvarades av samtliga kommuner i länet första halvåret 2006.

SYFTE

Rapporten utgör i första hand en kartläggning av kommunernas tillsyn. Genom kartläggningen möjliggörs en jämförelse mellan kommunerna inbördes samt även i förhållande till hela länet. Länsstyrelsen gör även kommentarer under vissa avsnitt. Genom att liknande kartläggningar även gjorts i Kronobergs län och Blekinge län finns även möjligheter att göra jämförelser mellan länen (*rapport 2006:11, Länsstyrelsen i Blekinge län*). Kartläggningen kan på olika sätt främja tillsynen enligt alkohol- och tobakslagen. Rapporten kan även utgöra underlag för en samordning av tillsynen enligt de båda lagarna.

SERVERING AV SPRITDRYCKER, VIN OCH STARKÖL

SERVERIGSTILLSTÅND

Antal stadigvarande tillstånd

Kommun	Allmänheten	Slutna sällskap	Summa
Västervik	50	20	70
Vimmerby	25	5	30
Hultsfred	12	8	20
Högsby	6	3	9
Oskarshamn	35	4	39
Mönsterås	13	0	13
Nybro	19	3	22
Emmaboda	14	2	16
Kalmar	74	15	89
Torsås	10	0	10
Borgholm	67	1	68
Mörbylånga	31	2	33
Summa	356	63	423

Tabell 1 Antal stadigvarande tillstånd 051231

Antal tillfälliga tillstånd

Kommun	Allmänheten	Slutna sällskap	Summa
Västervik	3	20	23
Vimmerby	10	4	14
Hultsfred	8	6	14
Högsby	5	3	8
Oskarshamn	4	17	21
Mönsterås	4	7	11
Nybro	5	6	11
Emmaboda	3	0	3
Kalmar	11	24	35
Torsås	3	0	3
Borgholm	10	7	17
Mörbylånga	2	11	13
Summa	68	105	173

Tabell 2 Antal beviljade tillfälliga tillstånd under 2005

TILLSYNSAVGIFTER

Uppgifter gällande tillsynsavgifter avser aktuella förhållandena 2006. Ett allmänt förhållande gällande avgifter är att de ska spegla de faktiska kostnaderna eller i vart fall ej överstiga kostnaderna för tillsynen. När tillsynsavgifter tas ut måste därför tillsyn ske. Den fasta avgiften varierar mellan kommunerna. Vissa tar ingen grundavgift av tillståndsinnehavaren andra kommuner har olika avgifter om tillståndet gäller till allmänheten eller till slutna sällskap. Därför har två belopp lämnats av vissa kommuner. Stora variationer förekommer mellan kommunernas uttag av grundavgifter.

Grundavgift – stadigvarande tillstånd

Kommun	Fast avgift allmänheten/slutna sällskap
Västervik	0 kr
Vimmerby	500 kr
Hultsfred	0 kr
Högsby	0kr
Oskarshamn	500 kr
Mönsterås	400 kr
Nybro	1000 kr/800 kr
Emmaboda	800 kr
Kalmar	1000 kr/800 kr
Torsås	1000 kr
Borgholm	600 kr
Mörbylånga	0kr

Tabell 3 Grundavgift – stadigvarande tillstånd

Grundavgift – tillfälliga tillstånd

Kommun	Allmänheten	Slutna sällskap
Västervik	4500 kr	600 kr
Vimmerby	1000 kr	400 kr
Hultsfred	4764 kr	1191 kr
Högsby		
Oskarshamn	3000 kr	500 kr
Mönsterås	3000 kr	300 kr
Nybro	3970 kr	993 kr
Emmaboda	3000 kr	700 kr
Kalmar	5000 kr	1000 kr
Torsås		
Borgholm		
Mörbylånga	3000 kr	300 kr

Tabell 4 Grundavgift – tillfälliga tillstånd

Avgifter – rörliga avgifter för stadigvarande tillstånd

Omsättningsintervall	Rörlig avgift
0 – 100 000	1500 kr
100 001 – 500 000	3500 kr
500 001 – 2 000 000	6000 kr
2 000 001 -	8000 kr

Tabell 5 Rörlig avgift Västervik, från 2003-12-31

Omsättningsintervall	Rörlig avgift
0 – 250 000	1300 kr
250 001 – 500 000	2600 kr
500 001 – 1 000 000	3900 kr
1 000 001 – 2 000 000	5200 kr
2 000 001 – 4 000 000	6500 kr
4 000 001 -	7800 kr

Tabell 6 Rörlig avgift Vimmerby, från 2004-11-29

Omsättningsintervall	Rörlig avgift
0-25 000	1% av basbelopp
25 001 – 50 000	2%
50 001 – 100 000	5%
100 001 – 200 000	10%
200 001 – 400 000	12%
400 001 – 600 000	14%
600 001 – 800 000	16%
800 001 – 1 000 000	18%
1 000 001 – 1 250 000	20%
1 250 001 – 1 500 000	22%
1 500 001 – 1 750 000	24%
1 750 001 – 2 000 000	26%
2 500 000 – 3 000 000	29%
o.s.v i 500 000	3%

Tabell 7 Rörlig avgift Hultsfred, från 2006-07-01

Omsättningsintervall	Rörlig avgift
0 – 100 000	1200 kr
100 001 – 500 000	3000 kr
500 001 – 2 000 000	6000 kr
2 000 001 – 5 000 000	7500 kr
5 000 001 -	9000 kr

Tabell 8 Rörlig avgift Oskarshamn, från 2006-01-01

Omsättningsintervall	Rörlig avgift
0 – 250 000	1000 kr
250 001 – 500 000	2000 kr
500 001 – 1 000 000	3000 kr
1 000 001 – 2 000 000	4000 kr
2 000 001 – 4 000 000	5000 kr
4 000 001 -	6000 kr

Tabell 9 Rörlig avgift Mönsterås, från 2004-01-01

Omsättningsintervall	Rörlig avgift
0 – 250 000	1985 kr
250 001 – 500 000	3970 kr
500 001 – 1 000 000	7940 kr
1 000 001 – 2 000 000	9925 kr
2 000 001 – 3 000 000	12 903 kr
3 000 001 – 4 000 000	16 873 kr

Tabell 10 Rörlig avgift Nybro, från 2006-01-01

Omsättningsintervall	Rörlig avgift
0 – 250 000	1000 kr
250 001 – 500 000	2500 kr
500 001 – 1 000 000	4000 kr
1 000 001 – 2 000 000	5500 kr
2 000 001 – 4 000 000	7000 kr
4 000 001 -	8500 kr

Tabell 11 Rörlig avgift Emmaboda, från 2004-03-29

Omsättningsintervall	Rörlig avgift
0 – 250 000	1000 kr
250 001 – 500 000	2000 kr
500 001 – 750 000	4000 kr
750 001 – 1 000 000	6000 kr
1 000 001 – 1 500 000	8000 kr
1 500 001 – 2 000 000	10 000 kr
2 000 001 – 3 000 000	12 000 kr
3 000 001 – 4 000 000	14 000 kr
4 000 001 – 5 000 000	16 000 kr
5 000 001 – 6 000 000	18 000 kr
6 000 001 -	20 000 kr

Tabell 12 Rörlig avgift Kalmar, från 2000-12-05

Omsättningsintervall	Rörlig avgift
0 – 250 000	1500 kr
250 001 – 500 000	3000 kr
500 001 – 1 000 000	4500 kr
1 000 001 – 2 000 000	6000 kr
2 000 001 – 4 000 000	7500 kr
4 000 001 -	9000 kr

Tabell 13 Rörlig avgift Borgholm, från 2006-01-01

Det förekommer variationer mellan kommunerna i regleringen av rörliga avgifter för stadigvarande tillstånd, i förhållande till omsättningen. Vissa kommuner har ingen rörlig avgift, andra kommuner har en procentsats av ett basbelopp.

TILLSYNSPLAN

Uppgifter gällande tillsynsplaner avser aktuella förhållandena 2006.

kommun	Finns tillsynsplan	Hur ser tillsynsplanen ut	Hur väljs tillsynsobjekten	Hur väljs tidpunkten	Finns skriftliga riktlinjer
Västervik	Ja	Minst ett besök per tillstånd/år	Alla krogar ska besökas.	Efter behov	Ja
Vimmerby	Nej			Efter verksamhet och öppettider	Ja
Hultsfred	Nej				Nej
Högsby	Nej		Efter behov	Efter behov	Nej
Oskarshamn	Nej		Efter behov		Ja
Mönsterås	Ja	Tillsyn utförs efter behov	Efter behov	Sen kvällstid	Nej
Nybro	Nej				Ja
Emmaboda	Nej				Ja
Kalmar	Nej				Nej
Torsås	Nej				Nej
Borgholm	Nej				Nej
Mörbylånga	Ja	Tillsyn utförs efter behov	Efter behov		Nej

Tabell 14 Förebyggande tillstånd

Länsstyrelsen betonar vikten av att tillsynsplaner upprättas samt att dessa innehåller riktlinjer för genomförandet av tillsynen.

STADIGVARANDE TILLSTÅND

Förebyggande tillsyn – uppgifter för 2005

kommun	Informationsbesök	Antal egna	Antal i samverkan	Samverkan med	Genomförda av
Västervik	Ja	6	6	SV, RT	AH
Vimmerby	Ja	10	3	SV, vision Vimmerby	AH
Hultsfred	Nej	0	0		
Högsby	Ja	25	0		Kommunen
Oskarshamn	Ja	45	15	SV, RT, Polis	AH
Mönsterås	Ja	13	0		AH
Nybro	Ja	0	3	SV	AH
Emmaboda	Ja	3	0		AH
Kalmar	Nej	0	0		
Torsås	Nej	0	0		
Borgholm	Ja	25	0		AH
Mörbylånga	Ja	0	33	Polis	AH

Tabell 15 Förebyggande tillsyn SV-skatteverket, RT-räddningstjänst, AH- alkoholhandläggare

kommun	Ansvarsfull alkoholserving	Antal restauranger	Antal tillsyn av policydokument
Västervik	Ja	25	0
Vimmerby	Ja	2	0
Hultsfred	Nej		0
Högsby	Nej		0
Oskarshamn	Ja	30	35
Mönsterås	Ja	13	0
Nybro	Nej		0
Emmaboda	Nej		0
Kalmar	Ja	30	0
Torsås	Nej		0
Borgholm	Ja	5	0
Mörbylånga	Nej		0

Tabell 16 Ansvarsfull alkoholserving

Metoden Ansvarsfull alkoholserving vars huvudsyfte att minska alkoholrelaterade våldsbrott i krog och restaurangmiljö, har tillämpats i vissa kommuner. Arbetet med att sprida metoden till övriga kommuner har pågått under 2006.

Inre tillsyn – uppgifter för 2005 Bedrivs inre tillsyn: **Ja**   Kontrollerade tillståndshavare:**0**   Kontroller:**0****Uppgifter tas från**

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar							
Driftsform							
Ändringar av PBI							
Vandel							
Restaurangrapp.	X						X
Annat							X

Tabell 17 Inre tillsyn Västervik

Bedrivs inre tillsyn: **Ja**   Kontrollerade tillståndshavare:**10**   kontroller: **60****Uppgifter tas från**

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar	X	X					
Driftsform	X			X			
Ändringar av PBI				X			
Vandel			X				
Restaurangrapp.							
Annat							X

Tabell 18 Inre tillsyn Vimmerby

Bedrivs inre tillsyn: **Nej**   Kontrollerade tillståndshavare: **0**   Kontroller: **0****Uppgifter tas från**

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar							
Driftsform							
Ändringar av PBI							
Vandel							
Restaurangrapp.							
Annat							

Tabell 19 Inre tillsyn Hulthsfred

Bedrivs inre tillsyn: **Ja**   Kontrollerade tillståndshavare:**10**   Kontroller: **25**

Uppgifter tas från

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar	X	X			X		
Driftsform							
Ändringar av PBI	X						
X	X		X				
Restaurangrapp.							
Annat							X

Tabell 20 Inre tillsyn Högsby

Bedrivs inre tillsyn: **Ja**   Kontrollerade tillståndshavare:**38**   Kontroller: **45**

Uppgifter tas från

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar	X	X			X		
Driftsform	X			X			
Ändringar av PBI	X			X			
Vandel	X	X	X		X		
Restaurangrapp.	X						
Annat							

Tabell 21 Inre tillsyn Oskarshamn

Bedrivs inre tillsyn: **Ja**   Kontrollerade tillståndshavare:**13**   Kontroller: **0**

Uppgifter tas från

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar	X	X			X		
Driftsform	X			X			
Ändringar av PBI	X			X	X		
Vandel	X	X	X		X		
Restaurangrapp.	X						
Annat							

Tabell 22 Inre Tillsyn Mönsterås

Bedrivs inre tillsyn: **Ja** Kontrollerade tillståndshavare: **8**Kontroller: **12****Uppgifter tas från**

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar	X	X			X		
Driftsform			X	X			
Ändringar av PBI				X			
Vandel			X		X		
Restaurangrapp.	X						
Annat							

Tabell 23 Inre tillsyn Nybro

Bedrivs inre tillsyn: **Nej** Kontrollerade tillståndshavare: **0**Kontroller: **0****Uppgifter tas från**

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar							
Driftsform							
Ändringar av PBI							
Vandel							
Restaurangrapp.							
Annat							

Tabell 24 Inre tillsyn Emmaboda

Bedrivs inre tillsyn: **Ja** Kontrollerade tillståndshavare: **0**Kontroller: **0****Uppgifter tas från**

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar	X	X			X		X
Driftsform	x	X		x	X		X
Ändringar av PBI	X	X	X	X			X
Vandel	X	X	x				
Restaurangrapp.							
Annat							

Tabell 25 Inre tillsyn Kalmar

Bedrivs inre tillsyn: **Nej** Kontrollerade tillståndshavare:**0** Kontroller: **0**

Uppgifter tas från

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar							
Driftsform							
Ändringar av PBI							
Vandel							
Restaurangrapp.							
Annat							

Tabell 26 Inre tillsyn Torsås

Bedrivs inre tillsyn: **Ja** Kontrollerade tillståndshavare:**70** Kontroller: **0**

Uppgifter tas från

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar	X	X					X
Driftsform					X		X
Ändringar av PBI				X			X
Vandel			X				
Restaurangrapp.							
Annat							

Tabell 27 Inre tillsyn Borgholm

Bedrivs inre tillsyn: **Ja** Kontrollerade tillståndshavare:**30** Kontroller: **0**

Uppgifter tas från

	Skattev.	Kfm	Polis	PRV	Justitia	Post & Inr	Annan
Restföringar							
Driftsform							
Ändringar av PBI							
Vandel							
Restaurangrapp.							
Annat							

Tabell 28 Inre tillsyn Mörbylånga

Länsstyrelsen konstaterar att omfattningen av den inre tillsynen varierar stort. Vissa ofullständiga uppgifter har lämnats. Samtidigt kan det finnas svårigheter mellan definitioner av olika tillsynsformer och därmed svårt att redogöra för mängden av olika typer som genomförts. Länsstyrelsen ser dock den inre tillsynen som ett viktigt komplement till övrig tillsyn.

Yttre tillsyn – uppgifter för 2005

kommun	Bedrivs tillsyn	Kontrollerade tillståndshavare	Kontroller	Genomförda av
Västervik	Ja		190	AH
Vimmerby	Ja	7	14	AH
Hultsfred	Nej			
Högsby	Ja	5	25	AH
Oskarshamn	Ja	38	80	AH
Mönsterås	Ja	13	18	AH
Nybro	Ja	6	8	AH
Emmaboda	Nej			
Kalmar	Ja	21	73	AH
Torsås	Nej			
Borgholm	Ja	27	35	AH
Mörbylånga	Ja	30	30	AH

Tabell 29 Yttre tillsyn

Länsstyrelsen konstaterar att alla kommuner utom Hultsfred, Emmaboda och Torsås har bedrivit Yttre tillsyn.

Samordnad tillsyn – uppgifter för 2005

kommun	Bedrivs tillsyn	Antal kontroll	ISAK * kontroll	Kassa kontroll	Miljö/hälsa	Räddningstj.	SKV	KFM	Polis
Västervik	Ja	190	3	20	X	X	X		X
Vimmerby	Ja	3	0	3	X		X		
Hultsfred	Nej	0	0	0					
Högsby	Nej	25	0	2					
Oskarshamn	Ja	25	1	1	X	X	X		X
Mönsterås	Ja	4	1	1	X	X	X		X
Nybro	Ja	1	0	0			X		
Emmaboda	Nej	0	0	0					
Kalmar	Ja	9	0	11			X		
Torsås	Nej	0	0	0					
Borgholm	Ja	4	1	4			X		X
Mörbylånga	Ja	6	0	0	X	X			X

Tabell 30 Samordnad tillsyn *)ISAK –metoden är en särskild form av tillsyn. ISAK står för Införsel av alkohol SAMverkan mellan myndigheter och Krogen

Länsstyrelsen konstaterar att det förekommer stora variationer mellan kommunerna i omfattningen av samordnad tillsyn. Skatteverket och polismyndigheten är de vanligaste samverkansmyndigheterna för kommunerna.

TILLFÄLLIGA TILLSTÅND

I Länsstyrelsens och Regionförbundets rapport Alkohol- och narkotikaförebyggande arbete i Kalmar län 2006, Alkohollagen, Tobakslagen (*Meddelande 2006:14*) finns en sammanställning över tillfälliga serveringstillstånd i länet 2005. Totalt meddelades 68 resp. 102 sådana tillstånd till allmänheten resp. till slutna sällskap.

Förebyggande tillsyn – uppgifter för 2005

kommun	Info. besök	Egen tillsyn, tillstånd till Allmänheten/ slutna sällsk.	I samverkan, tillstånd till allmänheten/ slutna sällsk.	Samverkan med	Genomförda av
Västervik	Ja	3/1	0/0		AH
Vimmerby	Ja	6/0	2/0	SV, Polis	AH
Hultsfred	Nej	0/0	0/0		
Högsby	Ja	2/0	0/0		AH
Oskarshamn	Ja	5/0	38/10	Polis	AH
Mönsterås	Ja	4/0	4/0	polis	AH
Nybro	Nej	0/0	0/0		
Emmaboda	Nej	0/0	0/0		
Kalmar	Ja	0/0	5/0	Tillståndsgrupp	AH
Torsås	Nej	0/0	0/0		
Borgholm	Ja	5/0	0/0		AH
Mörbylånga	Ja	2/2	0/0		AH

Tabell 31 Förebyggande tillsyn

Yttre tillsyn – uppgifter för 2005

kommun	Bedrivs yttre tillsyn	Antal allmänhet/ slutna sällsk.	Kontroller	Genomförda av
Västervik	Ja		190	AH
Vimmerby		7	14	AH
Hultsfred	Nej			
Högsby	Ja	5	25	AH
Oskarshamn	Ja	38	80	AH
Mönsterås	Ja	13	18	AH
Nybro	Ja	6	8	AH
Emmaboda	Nej			
Kalmar	Ja	21	73	AH
Torsås	Nej			
Borgholm	Ja	27	35	AH
Mörbylånga	Ja	30	30	AH

Tabell 32 Yttre tillsyn

Samordnad tillsyn – uppgifter för 2005

kommun	Bedrivs tillsyn	Antal kontroll	Miljö/hälsa	Räddningstj.	SKV	KFM	Polis
Västervik	Ja		X	X	X		X
Vimmerby	Nej	0					
Hultsfred	Nej	0					
Högsby	Nej	0					
Oskarshamn	Ja	11	X	X	X		X
Mönsterås	Ja	4	X				X
Nybro	Ja	0			X		
Emmaboda	Nej	0					
Kalmar	Nej	0					
Torsås	Nej	0					
Borgholm	Nej	0			X		X
Mörbylånga	Ja	0	X	X			X

Tabell 33 Samordnad tillsyn

Länsstyrelsen konstaterar att stora skillnader finns mellan kommunerna gällande tillsyn av tillfälliga serveringar. Dessa utgör ofta plats för ungas alkoholdebut och är på många sätt normbildande. Tillsynen av de tillfälliga serveringarna bör därför ske regelbundet.

SERVERING AV OCH DETALJHANDEL MED ÖL

I samband med en ändring i alkohollagen 1994 infördes också kravet på egentillsyn för detaljhandeln och serveringsställen som säljer öl, klass II. Egentillsynen innebär bl.a att ett program ska upprättas på respektive detaljhandel och servering för att försäkra sig om att alkohollagen följs. Då med särskild vikt på att förhindra att underåriga och märkbart berusade kan handla.

Detaljhandeln med öl får ske efter anmälan till kommunerna. Samma beträffande servering av öl, klass II. Undantag för de som har serveringstillstånd.

SERVERINGS OCH FÖRSÄLJNINGSTÄLLEN

Antal försäljningsställen

kommun	Detalj- handel	Serverings- ställen
Västervik	51	6
Vimmerby	21	29
Hultsfred	13	
Högsby	12	3
Oskarshamn	27	43
Mönsterås	9	
Nybro	18	
Emmaboda	35	
Kalmar	62	4
Torsås	11	0
Borgholm	25	11
Mörbylånga	27	42

Tabell 34 Antal serverings och försäljningsställen med folköl 2005-12-31

TILLSYNSAVGIFTER OCH TILLSYNPLAN

kommun	Tillsyns- avgift	Tillsyns- plan	Riktlinjer för tillsyn
Västervik	650 kr	Ja	Ja
Vimmerby	550 kr	Nej	Nej
Hultsfred	1% av basb.	Ja	Nej
Högsby	Nej	Ja	Ja
Oskarshamn	800 kr	Ja	Ja
Mönsterås	Nej	Ja	Ja
Nybro	5–20% av basb.	Nej	Ja
Emmaboda	Nej	Nej	Nej
Kalmar	600 kr	Nej	Nej
Torsås	500 kr	Nej	Nej
Borgholm	950 kr	Nej	Nej
Mörbylånga	Nej	Ja	Ja

Tabell 35 Tillsynsplan detaljhandel

TILLSYN

kommun	Förebyggande tillsyn	Antal besök	Bedrivs inre tillsyn	Antal kontroller	Bedrivs yttre tillsyn	Antal kontroller	Bedrivs samordnad tillsyn
Västervik	Nej		Nej	0	Ja	22	Nej
Vimmerby	Nej		Nej	0	Nej	0	Nej
Hultsfred	Nej		Nej	0	Nej	0	Nej
Högsby	Ja	20	Ja	20	Ja	20	Ja
Oskarshamn	Ja		Ja	100	Ja	100	Ja
Mönsterås	Ja	3	Ja	3	Ja	3	Ja
Nybro	Ja	6	Nej	0	Ja		Nej
Emmaboda	Nej	0	Nej	0	Nej	0	Nej
Kalmar	Ja	22	Nej	0	Ja	39	Ja
Torsås	Nej	0	Nej	0	Nej	0	Nej
Borgholm	Nej	0	Nej	0	Nej	0	Nej
Mörbylånga	Nej	0	Nej	0	Ja	15	Ja

Tabell 36 Tillsyn detaljhandel

I Kalmar län har en metod tagits fram och spridits i kommunerna. Metoden heter Visa Leg.nu som avser att förbättra legitimationskontrollen vid försäljning av öl, klass II. Denna metod ingår således i både kommunernas och detaljhandelns tillsynsprogram och är en överenskommelse mellan detaljhandeln och kommunerna. Alla kommuner i länet utom Kalmar tillämpar metoden (www.visaleg.nu). Kalmar tillämpar istället en liknande metod, Lag Om Leg (www.fhi.se).

TOBAK*Ansvariga nämnder - Tillsynsavgift - Antal föranmälda försäljningsställen*

kommun	Ansvarig nämnd	Tillsynsavgift	Försäljningsställen
Västervik	Miljö- o byggnads	650 kr	69
Vimmerby	Social-, miljö och byggnads nämnd	550 kr	27
Hultsfred	Kommunstyrelsen	1.5% av basb.	
Högsby	Socialnämnden	Nej	12
Oskarshamn	Socialnämnden	500 kr	25
Mönsterås	Social- och miljö-nämnd	Nej	16
Nybro	Samhällsbyggnads och individ och familjenämnden	5 – 30% av basb.	34
Emmaboda	Bygg och miljö nämnden	Nej	23
Kalmar	Samhällsbyggnads och socialnämnden	400 kr	64
Torsås	Socialnämnden		15
Borgholm	Miljö o byggnads och socialnämnden	500 kr	35
Mörbylånga	Social – och miljö-nämnden		

Tabell 37 Tobak

Länsstyrelsen konstaterar att två nämnder ofta ansvarar för kommunernas tillsyn enligt tobakslagen. Orsaken är att tobakslagen vänder sig till olika områden som delas av olika nämnder. Miljönämnden/motsvarande har i dessa fall ansvar för lokaltillsynen medan socialnämnden/motsvarande ansvarar för tillsyn av handel och marknadsföring.

MILJÖER OCH LOKALER

Tillsynsplan

kommun	Tillsynsplan miljöer, lokaler	Skriftliga riktlinjer	Tillsynsplan handel, marknadsföring	Skriftliga riktlinjer
Västervik	Ja	Nej	Nej	Nej
Vimmerby	Nej	Nej	Nej	Nej
Hultsfred	Nej	Nej	Nej	Nej
Högsby	Nej	Nej	Ja	Ja
Oskarshamn	Nej	Ja	Ja	Ja
Mönsterås	Nej	Ja	Ja	Ja
Nybro	Nej	Nej	Nej	Ja
Emmaboda	Nej	Nej	Nej	Nej
Kalmar	Ja	Ja	Nej	Nej
Torsås	Nej	Nej	Nej	Nej
Borgholm	Nej	Nej	Ja	Nej
Mörbylånga	Nej	Nej	Nej	Nej

Tabell 38 tillsyn tobak

Tillsyn

kommun	Info.besök	Inre tillsyn	Yttre tillsyn	Samordnad tillsyn
Västervik	Nej	Nej	Ja	Nej
Vimmerby	Nej	Nej	Nej	Nej
Hultsfred	Nej	Nej	Nej	Nej
Högsby	Ja	Ja	Ja	Ja
Oskarshamn	Ja	Ja	Ja	Ja
Mönsterås	Ja	Nej	Ja	Nej
Nybro	Ja	Nej	Ja	Nej
Emmaboda	Nej	Nej	Nej	Nej
Kalmar	Ja	Nej	Ja	Nej
Torsås	Nej	Nej	Nej	Nej
Borgholm	Nej	Nej	Nej	Nej
Mörbylånga	Nej	Nej	Nej	Nej

Tabell 39 Tillsyn av tobaksförsäljning

Länsstyrelsen konstaterar att tillsynen enligt tobakslagen är lågt prioriterad jämfört med alkohollagen. Orsaken torde ligga i att tobakslagen på flera sätt är mera anonym och debatteras mer sällan än alkohollagen. En annan viktig skillnad är att tillstånd ej erfordras för försäljning av tobaksvaror. Försäljning får ske efter det att anmälan lämnats till kommunen från näringsidkare. Samma krav finns på egentillsyn som vid detaljhandel med öl klass II.

KVALITETSSÄKRING

Rutiner vid tillämpningen av alkohol- och tobakslagen

kommun	Finns rutiner vid konstaterade brister	Dokumenteras brister
Västervik	Nej	Ja
Vimmerby	Ja	Ja
Hultsfred	Nej	Nej
Högsby	Ja	Nej
Oskarshamn	Ja	Nej
Mönsterås	Ja	Ja
Nybro	Ja	Ja
Emmaboda	Nej	Nej
Kalmar	Ja	Ja
Torsås	Nej	Ja
Borgholm	Nej	Ja
Mörbylånga	Nej	Ja

Tabell 40 Rutiner vid brister

I tillsynsplanerna bör även anges rutiner för åtgärder vid konstaterade brister. Viktigt att bristerna dokumenteras.

ALKOHOL- OCH DROGPOLITISKA PROGRAM

kommun	Finns ett program	Antogs år	Vad sker på området
Västervik	Ja	2005	Pågående arbete
Vimmerby	Ja	2005	
Hultsfred	Nej		Pågående arbete
Högsby	Nej		
Oskarshamn	Ja	2002	Pågående arbete
Mönsterås	Ja	2004	
Nybro	Ja	2005	
Emmaboda	Nej		
Kalmar	Ja	2006	
Torsås	Nej		Pågående arbete
Borgholm	Ja	2005	
Mörbylånga	Ja	1997	Pågående arbete

Tabell 41 Alkohol- och drogpolitiska program

RÅD OCH STÖD

I frågeformuläret efterfrågades vilka önskemål som fanns i kommunerna om råd och stöd från Länsstyrelsen. Följande kommentarer och önskemål lämnades in:

Ekonomisk provning vad gäller tillståndsgivning

Utformning av alkoholpolitiskt program

Länsstyrelsen konstaterar att länsgruppen för alkoholhandläggare nu tagit initiativet till att utarbeta riktlinjer för tillståndsgivning. Likaså har initiativ tagits till utbildning gällande den ekonomiska provningen. Länsstyrelsen ser positivt på dylika gemensamma satsningar.

TABELLER

- Tabell 1 Antal stadigvarande tillstånd under 051231
- Tabell 2 Antal beviljade tillfälliga tillstånd under 2005
- Tabell 3 Grundavgift – stadigvarande tillstånd
- Tabell 4 Grundavgift – tillfälliga tillstånd
- Tabell 5 Rörlig avgift – Västervik
- Tabell 6 Rörlig avgift – Vimmerby
- Tabell 7 Rörlig avgift – Hultsfred
- Tabell 8 Rörlig avgift – Oskarshamn
- Tabell 9 Rörlig avgift – Mönsterås
- Tabell 10 Rörlig avgift – Nybro
- Tabell 11 Rörlig avgift – Emmaboda
- Tabell 12 Rörlig avgift – Kalmar
- Tabell 13 Rörlig avgift – Borgholm
- Tabell 14 Tillsynsplan
- Tabell 15 Ansvarsfull alkoholservering
- Tabell 16 Förebyggande tillsyn – stadigvarande tillstånd
- Tabell 17 Inre tillsyn – Västervik
- Tabell 18 Inre tillsyn – Vimmerby
- Tabell 19 Inre tillsyn – Hultsfred
- Tabell 20 Inre tillsyn – Högsby
- Tabell 21 Inre tillsyn – Oskarshamn
- Tabell 22 Inre tillsyn – Mönsterås
- Tabell 23 Inre tillsyn – Nybro
- Tabell 24 Inre tillsyn – Emmaboda
- Tabell 25 Inre tillsyn – Kalmar
- Tabell 26 Inre tillsyn – Torsås
- Tabell 27 Inre tillsyn – Borgholm
- Tabell 28 Inre tillsyn – Mörbylånga
- Tabell 29 Yttre tillsyn – stadigvarande tillstånd
- Tabell 30 Samordnad tillsyn – stadigvarande tillstånd
- Tabell 31 Förebyggande tillsyn – tillfälliga tillstånd
- Tabell 32 Yttre tillsyn – tillfälliga tillstånd
- Tabell 33 Samordnad tillsyn – tillfälliga tillstånd
- Tabell 34 Antal serveringar och försäljningsställen med folköl
- Tabell 35 Tillsynsplan detaljhandel
- Tabell 36 Tillsyn av detaljhandel
- Tabell 37 Tobak
- Tabell 38 Tillsynsplan av tobaksförsäljning
- Tabell 39 Tillsyn av tobaksförsäljning
- Tabell 40 Rutiner till konstaterade brister
- Tabell 41 Alkohol- och drogpolitiska program